

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. v právní věci žalobce: **T. Q. D.**, zastoupeného Mgr. Jiřím Hladíkem, advokátem se sídlem Brno, náměstí 28. října 1898/9, proti žalovanému: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem Praha 4, náměstí Hrdinů 1634/3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 8. 2013, č. j. 36 A 6/2012 - 27,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 8. 2013, č. j. 36 A 6/2012 - 27, **se zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předmět řízení

[1] Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 1. 2012, č. j. MV-21550-3/SO-2011, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ze dne 2. 12. 2010, č. j.: OAM-14653-48/MC-2010, o zrušení povolení k trvalému pobytu dle § 87l odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění účinném do 31. 12. 2010.

II.

Obsah kasační stížnosti

[2] Rozsudek krajského soudu napadl stěžovatel včasnou kasační stížností, a to z důvodů nesprávného posouzení právní otázky soudem [§ 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] a vadě řízení před správním orgánem [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Dále stěžovatel uvedl, že v řízení před soudem došlo k procesnímu pochybení, neboť předmětný rozsudek byl vydán bez nařízení jednání postupem dle § 51 odst. 1 s. ř. s, a to i přesto, že stěžovatel vyjádřil s tímto postupem nesouhlas [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

[3] Stěžovatel dále namítl, že rozhodnutí správního orgánu je nezákonné v samotném výroku, když nerespektuje základní požadavky kladené na tuto část rozhodnutí. Nelze se dle jeho názoru ztotožnit s odkazem na § 87l odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, jelikož toto ustanovení neobsahovalo jen jedinou skutkovou podstatu. Další vadou výroku je nerozlišení rozhodného znění zákona, jakož i skutečnost, že správní orgán nspecifikoval, které konkrétní povolení k trvalému pobytu se stěžovateli má rušit.

[4] Skutkový závěr o tom, že byla naplněna skutková podstata pro účely zrušení trvalého pobytu stěžovatele, se pak dle jeho názoru neopírá o důkazy, které by byly obstarány v souladu se zákonem, resp. se neopírá o důkazy, které by byly v souladu se zákonem provedeny. Jestliže správní orgány, potažmo krajský soud, dospívá k tomuto skutkovému závěru, činí tak dle stěžovatele v rozporu se zákonem.

[5] V návaznosti na uvedené skutečnosti stěžovatel rovněž považuje napadený rozsudek za rozporný s principem proporcionality a porušující zákaz retroaktivity právních předpisů. Ze všech těchto důvodů proto navrhuje, aby zdejší soud napadený rozsudek zrušil.

III.

Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti

[6] Žalovaný se v reakci na kasační stížnost stěžovatele ztotožnil se závěry krajského soudu vyplývajícími z napadeného rozsudku a odkázal na písemnosti založené ve správním spisu.

IV.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Poté, co přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl zdejší soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[8] Především je nutno uvést, že stěžovatel uplatnil tři důvody, obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s.: nezákonnost posouzení relevantní právní otázky, vady správního řízení a jinou vadu řízení před soudem.

[9] Při hodnocení těchto námitek vycházel Nejvyšší správní soud ze skutečnosti, že kasační stížnost představuje mimořádný opravný prostředek proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví (§ 102 s. ř. s.). Logika tohoto opravného prostředku je založena na principu subsidiarity v tom smyslu, že není úkolem zdejšího soudu nahrazovat procesní úkony a meritorní hodnocení krajského soudu, nýbrž posoudit jeho zákonnost z hlediska taxativních důvodů, zakotvených v ustanovení § 103

pokračování

odst. 1 s. ř. s. Z toho rovněž plyne, že tyto kasační důvody mají určitou vnitřní strukturu a logiku. V nyní projednávaném případě je tak zjevné, že nejprve se zdejší soud musel zabývat namítaným důvodem podle písm. d) citovaného ustanovení. Pokud by totiž měl stěžovatel pravdu v tom směru, že se krajský soud skutečně dopustil takové vady řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, není jiná možnost, než napadený rozsudek zrušit a otevřít tím krajskému soudu prostor k vydání rozhodnutí nového, tentokrát již nezatíženého touto vadou.

[10] Zmíněnou vadu spatřuje stěžovatel v tom, že krajský soud rozhodl bez jednání, ačkoliv stěžovatel s tímto postupem nesouhlasil. K tomu z obsahu soudního spisu skutečně plyne, že krajský soud napadeným rozsudkem zamítl žalobu, aniž by nařídil jednání ve věci.

[11] Podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. platí, že soud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhnou nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen.

[12] Jedním ze základních projevů práva na spravedlivý proces je i zásada ústnosti a veřejnosti soudního jednání. Každý má právo, aby byla jeho věc projednána veřejně, bez průtahů a v jeho přítomnosti, má právo se vyjádřit k provedeným důkazům, stejně jako další důkazy navrhopvat, předkládat soudu právní argumenty či tvrdit další skutečnosti.

[13] Právo účastníka na bezprostřední účast u jednání soudu má zajistit, aby soud přinejmenším v jedné soudní instanci s účastníkem vešel či mohl vejít (požaduje-li to účastník) v osobní kontakt a aby účastník mohl soudu bezprostředně a přímo sdělit svoji verzi toho, co je předmětem rozhodování, a poukázat na skutečnosti svědčící ve prospěch jeho tvrzení, a to i v případě, že soud na základě dosud získaných informací z vyjádření účastníků a ze správního spisu má (a třeba i, jak se nakonec ukáže, oprávněně) za to, že účastník soudu žádnou relevantní informaci neposkytne.

[14] Otázkou nutnosti nařízení jednání v řízení před krajskými soudy jako správními soudy se zabýval ve svých rozhodnutích i Nejvyšší správní soud, který rovněž dovodil, že „účastník nelze upřít právo na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti, včetně možnosti vyjádřit se k věci. Rozhodl-li proto krajský soud o věci bez nařízení jednání, aniž byly splněny zákonné podmínky uvedené v § 51 s. ř. s., došlo v řízení k vadě, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a je proto důvodem pro jeho zrušení podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 - 59, publ. pod č. 482/2005 Sb. NSS; rozhodnutí zdejšího soudu jsou rovněž dostupná na internetové adrese www.nssoud.cz). Obdobně se zdejší soud vyjádřil i v rozsudku ze dne 29. 11. 2005, č. j. 4 As 46/2004 - 58: „Zamítl-li soud žalobu bez jednání poté, co na výzvu předsedy senátu (§ 51 odst. 1 s. ř. s.) vyjádřil účastník řízení s takovým postupem nesouhlas, je kasační stížnost podaná z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. pro vadu řízení spočívající v tom, že byla účastníkovi odeprána možnost jednat před soudem, důvodná“. Shodně k dané problematice judikuje i Ústavní soud. V nálezu ze dne 22. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 819/07 (N 167/47 SbNU 195; rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná také na adrese nalus.usoud.cz), konstatoval: „Projevili-li některý z účastníků nesouhlas s rozhodnutím věci bez jednání nebo požaduje-li nařízení jednání, je povinností soudu k projednání věci samé jednání nařídit (samozřejmě nejde-li o některou ze zákonem stanovených výjimek; viz § 51 odst. 2 a § 76 odst. 1 s. ř. s.)“.

[15] Zákonná úprava obsažená v ustanovení § 51 a § 76 s. ř. s. umožňuje ve výjimečných případech za splnění všech zákonných podmínek upustit od povinnosti krajského soudu nařídít jednání. Taková výjimka však musí být vykládána restriktivně, s ohledem na zájmy účastníka řízení, o jehož právech se rozhoduje a který má rovněž oprávnění svými dispozičními úkony zásadně ovlivňovat předmět řízení a průběh projednání jeho věci před soudem.

[16] V projednávané věci takové podmínky dány nebyly. Z předloženého soudního spisu (č. l. 20) Nejvyšší správní soud zjistil, že dne 15. 3. 2012 byla stěžovateli doručena výzva krajského soudu dle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel byl vyzván, aby se ve lhůtě dvou týdnů vyjádřil, zda souhlasí s tím, aby soud rozhodl o věci samé bez nařízení jednání. Byl rovněž poučen, že souhlas s rozhodnutím věci bez jednání bude presumován rovněž tehdy, nevyjádří-li stěžovatel ve stanovené lhůtě nesouhlas s takovým postupem krajského soudu. Na tuto výzvu krajského soudu stěžovatel reagoval vyjádřením, které bylo krajskému soudu doručeno dne 16. 3. 2012, tedy ve stanovené lhůtě, a v němž výslovně uvedl, že na nařízení jednání trvá. Toto sdělení stěžovatele krajskému soudu je založeno na č. l. 24 spisu krajského soudu.

[17] Ze shora uvedeného je zřejmé, že stěžovatel krajskému soudu výslovně ve stanovené lhůtě sdělil, že nesouhlasí s tím, aby rozhodoval ve věci bez nařízení jednání. Nemohlo proto ani dojít k domněnce udělení souhlasu ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. Krajský soud přesto rozhodl bez nařízení jednání, ačkoliv k tomu neměl splněny zákonné podmínky. Zatížil tak řízení o žalobě vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.), a proto nezbyvá, než napadený rozsudek pro tuto vadu zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm je tento soud vázán shora uvedeným právním názorem, tzn. musí rozhodnout s nařízením jednání, jelikož stěžovatel s rozhodnutím bez jednání nesouhlasil.

[18] Za této situace zdejší soud nemohl přistoupit k posouzení ostatních stížnostních námitek, jelikož by to bylo předčasné. Nelze vyloučit, že z průběhu jednání před krajským soudem mohou vyplynout argumenty a skutečnosti, jež mohou ovlivnit výsledek řízení a s nimiž se teprve bude muset krajský soud vypořádat.

V.

Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto napadený rozsudek podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil.

[20] Zruší-li kasační soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[21] Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

[22] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

pokračování

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 17. ledna 2014

JUDr. Lenka Matyášová, Ph.D.
předsedkyně senátu